

Teksti & kuva Kirsi-Marja Nurminen

Muistot rakentavat kuvaa itsestä

Sijaisvanhempia tarvitaan tukemaan nuoren identiteetin muodostumista

Tänä syksynä olemme saaneet seurata *Ikuisesti sinun* -dokumentti-elokuvassa, miten sijaisperheeseen sijoitettu **Inka** rakentaa omaa identiteettiään ja historiaansa kokoon pala palalta. Inkan äiti on kuollut ja isä on vankilassa. Inka on asunut 5-vuotiaasta lähtien **Päivi** ja **Olli Jokelan** perheessä, jossa hänellä on myös viisi sijaissisarusta.

Elokuvassa Inka pohtii koskettavasti, miten aikuiset eivät vielääkään ole päässeet yli hänen sijoitukseensa liittyvistä asioista. Ja miten hän itse, tuolloin kuudesluokkalainen tyttö, on jo pystynyt työstämään menneisyyttään.

Inka huomasi jotain puuttuvan elämästään ollessaan noin 10 vuoden ikäinen.

– Sijaisveljet tapasivat sukulaisiaan, ja silloin aloin miettiä, että missä ne mun sukulaiset on. Päivi-äiti on tehnyt ison työn kaivaessaan tietoja heistä. Se oli minusta tärkeää. Häneltä sitten kyselin, muistelee Inka.

Vähitellen Inka kyseli lisää ja lisää.

– Kävimme myös kylässä sukulaisten

luona. Silloin jännitti kauheasti. Oli hienoa saada tietoja omasta äidistä.

Äidin puolen suvulta Inka on saanut muistoja äidistään: koulutodistuksia, neuvolakortin, luokkasormuksen.

– Viime kesänä kävimme Päivi-äidin kanssa yhdessä juurimatalla. Silloin tapasin tätini ja serkkujani. Se oli ihan tavallinen sukulaisreissu. Ehkä vähän odotin, että reissu olisi ollut vieläkin vaikuttavampi ja jotenkin erikoisempi. Mutta kaikki oli ihan tavallista ja se on hyvä juttu. Olen ihan tyytyväinen, Inka miettii.

Yhteydenpidon apuna on ollut myös Facebook.

– Olin tosi iloinen, kun isän veli otti sitä kautta yhteyttä. Ei mennyt kauan, kun jo tapasimme.

Karkkilan metsässä

Inkan tarina päättyi **Mia Halmeen** elokuvaan monien mutkien kautta. Halme asuu Länsi-Uudellamaalla, kuten Inkan sijais-

perhekin.

– Perheitä oli etsitty perhehoidon päivillä ja Perhehoito-lehdessä ja niitä tuntui olevan vaikea löytää. Ajatus muhi meilläkin aika pitkään. Lopulta minulle vain tuli tunne, että ehkä meidän pitäisi ilmoittautua mukaan, Päivi kertoo.

Inkalle mieluisimpia muistoja elokuvan teosta olivat kuvausreissut kauppaan ja uimarannalle.

– Paras muisto on kuitenkin se, kun kuvasimme Karkkilan metsässä ja siellä oli se pallotuoli. Metsä oli ihana.

Päivi kehuu kuvausryhmää ja ohjaa, joihin he oppivat luottamaan ja jotka osoittivat perhettä kohtaan lämpöä ja lempeyttä.

– Elokuvaa ei ole sosiaalipornoa, vaan se näyttää todellista sijoitetun lapsen elämää ja tunteita. Tavallisessa arjessa ei ole mitään mystiikkaa.

– Oliskin!, puuskahtaa Inka.

Perhe pohti ennen elokuvan valmistumista julkisuutta ja mitä se aiheuttaa. Nyt, kun elokuva on teattereissa nähtävissä, ei

Kahdeksaluokkalainen Inka on antanut kasvot ja äänen sijoitetulle nuorelle, joka etsii omaa identiteettiään.

se enää mietitytä.

– Palaute on ollut ainoastaan myönteistä. Jotkut ovat ihmetelleet, miten sijaisvanhemmat voivat suhtautua niin neutraalisti nuoren tunteiden tuskaan. Olemme siitä yhdessä Inkan kanssa puhuneet, että emme voi lähteä moittimaan Inkan sukulaisia – vaikka joskus Inka meitä siihen haastaisikin.

– Nii, se on mun tehtävä, jatkaa Inka.

– Ja lopulta se kuitenkin vain loukkaisi Inkaa.

Aikuisen tukea tarvitaan

Inka elää nyt tavallista 8.-luokkalaisten elämää.

– Haluan keskittyä tähän hetkeen, kun tulevaisuudesta ei tiedä mitään. Olen iloinen, että minulla on nyt hyvät välit ainakin osaan sukulaisistani.

Tiedot äidistä auttavat rakentamaan myös omaa identiteettiä.

– Peilaan niitä asioita itseeni.

Inka on valmis suosittelemaan muille samassa tilanteessa oleville nuorille yhteydenottoa sukulaisiinsa.

– Se kyllä palkitsee ja lisäksi saa paljon uutta tietoa. Mitään siinä ei menetä.

Nuorelle tällainen askel on kuitenkin liian suuri otettavaksi yksin.

– Olen tyytyväinen, että mun äiti auttoi ja tukee ja on aina valmis järjestämään sukulaisien tapaamisen, jos haluan.

Kiva että kuunnellaan

Päivi muistuttaa, että biologisella suvulla on suuri merkitys nuoren identiteetin rakentamisessa.

– Usein keskitytään vain biologisiin vanhempiin, eikä se suhde aina toimi.

Hyviä suhteita pitäisi vahvistaa muihinkin sukulaisiin.

Päivin mielestä nuoren mielipiteet tulisi ottaa yhteydenpidossa huomioon.

– Nuoren asioita aletaan helposti määrittellä omasta näkövinkkelistä. Meillä ainakin on parhaat suhteet niihin sukulaisiin, jotka antavat nuoren olla oma itsensä.

– Se on paljon mukavampaa ja luonnollisempaa, sanoo Inkakin.

Toisaalta valta omiin asioihin tuo myös vastuuta ja velvollisuuksia.

– En voi mennä esimerkiksi kokouksiin vain istumaan ja kuuntelemaan. Mutta kiva, että minuakin kuullaan. Äiti ja iskä ovat aina kysyneet mun mielipidettä.

Ensi kesänä Inka pääsee ripille.

– Silloin meidän sijaisperheen lisäksi juhlassa ovat mukana myös Inkan sukulaiset, uskoo Päivi. ●